

Blok 2 - 11.00-13.00

Werkagenda Standards & Practices

Smart Mobility Community 12 December 2017

Beter Benutten

Connecting
Mobility

Standards & Practices:

samen werken aan randvoorwaardelijk kader voor opschaling – het wegwerken van mogelijke blokkades

- Joelle van den Broek – welkom
- Caspar de Jonge – nut en noodzaak
- Pitches per thema
  - Marcel Westerman - kruispunten
  - Wim Broeders - Architectuur & interoperabiliteit
  - Gilles Ampt - Security
  - Ilse harms – Human Behaviour
  - Wouter van Haaften - Juridisch
  - Marcel Otto - Data
- Afsluiting - Joelle van den Broek - proces komende weken

Samen werken aan een randvoorwaardelijk kader voor opschaling

Doorbouwen en versnellen op eerdere resultaten

'wekelijks':

Wie

Gesprekken trekkers
↔ stakeholders

Wat en waarom?

Ophalen vraagstukken, best practices en bouwblokken;

Waar vind ik dat?

'daar waar energie zit'
(bijv project-meetings, expertmeetings)

2x per jaar:

Open sessie met Smart Mobility community

Resultaten delen, vragen ophalen

12 dec – 10 jan

ANL/Connekt sessie

2x per jaar

Community van stakeholders schriftelijk

Input tbv bijstelling werkagenda

Werkagenda

<http://www.smartmobilitycommunity.eu/>

4x per jaar:

Projectmanagers –
Beleid- Thematrekkers

Prioriteren, duiden, doorwerking

Half januari

Van Testland naar Toepassingsland

De werkagenda van een netwerk

caspar.de.jonge@minienm.nl 31 6 23744844

Vertrouwen in de toekomst

Regeerakkoord 2017 – 2021

VVD, CDA, D66 en ChristenUnie

Wat moeten we in 2018 dan weten?

In/voor /dankzij projecten & programma's:

Socrates & Concorda

InterCor & Corridor

MobilityMoveZ, MaaS

PPA3 & VM 3.0

Truck Platooning & Logistiek ITS

Talking Traffic

Smart Mobility agenda's regio's
(Oost NL, MRA, MN etc)

Voor beleid:

- over geautomatiseerde & zelfrijdende voertuigen en hun 'passagiers'
- over connectiviteit , AI en data
- over essentiële randvoorwaarden als privacy, security, regelgeving
- over grootschalige toepassing en impact
- over interoperabiliteit binnen NL en in EU
- effectief en efficiënt Verkeersmanagement 3.0

Voor industrie:

- Welke standaarden en profiles, van welke versie
- Hergebruik en doorontwikkeling van projectresultaten
- Duidelijkheid over verplichtingen, verantwoordelijkheden en vrijheidsgraden
- Investeringskeuzen, klantpropositie
- Samenwerkingsmogelijkheden in de keten

Wat moet eerst, wat moet ook, wat kan later

NL was een testland maar wordt een deployment country

- > een techniek zonder toepassing is niet meer dan een inventie
- > zonder toepassing geen verbetering op straat
- > zonder toepassing op straat geen maatschappelijk, noch commercieel rendement

Pitches per thema

- Resultaten 2017, plannen 2018
- Nut en noodzaak voor u als stakeholder
- Input op werkagenda voor 10 januari via secretariaat@DITCM.eu, Joelle of de trekkers
- Pitches per thema
  - Marcel Westerman - kruispunten
  - Wim Broeders - Architectuur & interoperabiliteit
  - Gilles Ampt - Security
  - Ilse harms – Human Behaviour
  - Wouter van Haaften - Juridisch
  - Marcel Otto - Data

Thema Kruispunten

Borgen en beheren iVRI standaarden

Marcel Westerman

Smart Mobility Community for Standards and Practices

Beter Benutten

Connecting
Mobility

IN TALKING TRAFFIC

- Veel producten en standaarden rondom Kruispunten / iVRI's gezamenlijk ontwikkeld binnen internationale (ETSI) standaarden
- Hoe komen we tot **landelijke** vaststelling, vastlegging, toegankelijkheid (voor nieuwe toetreders), beheer en doorontwikkeling???

BEHOEFTE BESPROKEN MET EN MEDEWERKING GEVRAAGD AAN

- Council Talking Traffic (publiek-privaat), publieke directeuren Beter Benutten en publieke directeuren LVMB (Landelijk VerkeersManagement Beraad)

Behoeftte: borgen en beheren standaarden

GEZAMENLIJKE KEUZEN

- Landelijk organiseren met Smart Mobility Community for S&P
- Focus bij 'landelijk borgen en beheren standaarden' eerst op iVRI, kan voorbeeld zijn voor andere SMCS&P thema's
- Open structuur, tijdelijke overgangsstructuur, met mandaat, ...
- Vooralsnog voor 1 jaar, met evaluatie en besluit om (zo) voort te zetten

Keuzen

OPZET A LA BISON

- **Strategic committee (SC)**

Besluitvorming en vaststelling, na zorgvuldige toets op impact en voorbereidend proces. 3 Publieke en 3 private deelnemers, voorzitter I&W, benoemd door Minister

- **Change Advisory Board**

Draagvlak en betrokkenheid, open voor alle belanghebbenden, organiseren via SMC als open netwerk

- **Werkgroepen**

Deskundigheid, beperkt aantal vaste werkgroepen, vooral flexibel organiseren rondom behoefte aan work items

Opzet

NU BESCHIKBAAR

- Specificaties koppelvlakken iVRI (8x, zoals tussen hard- / software)
- Dutch profiles binnen internationale standaarden (8X, zoals MAP topologie)
- ✓ Opgesteld door brede publiek private werkgroepen van deskundigen
- Bespreken in CAB te organiseren via Smart Mobility Community for S&P
- Vaststellen door SC
- Formaliseren in landelijke standaarden: via CROW

Inhoud nu

Voorgesteld

- Landelijke standaard DVM Exchange
- Landelijke standaard iFAT / iSAT protocol afnametesten iVRI
- Wettelijke Regeling Verkeerslichten (RVL, 1991)
- Gezamenlijke doorontwikkeling specifieke koppelvlakken (binnen internationale standaarden)
- ....

Inhoud ook nog

Architectuur & Interoperabiliteit

Wim Broeders

Smart Mobility Community for Practices and Standards

Beter Benutten

Connecting
Mobility

Dutch profile bibliotheek

- Transparantie tussen projecten
- Lijst met publiek document
  - per project
  - thema, title, date, versie
  - main editor
  - link naar locatie
- 1^e versie excel bestand

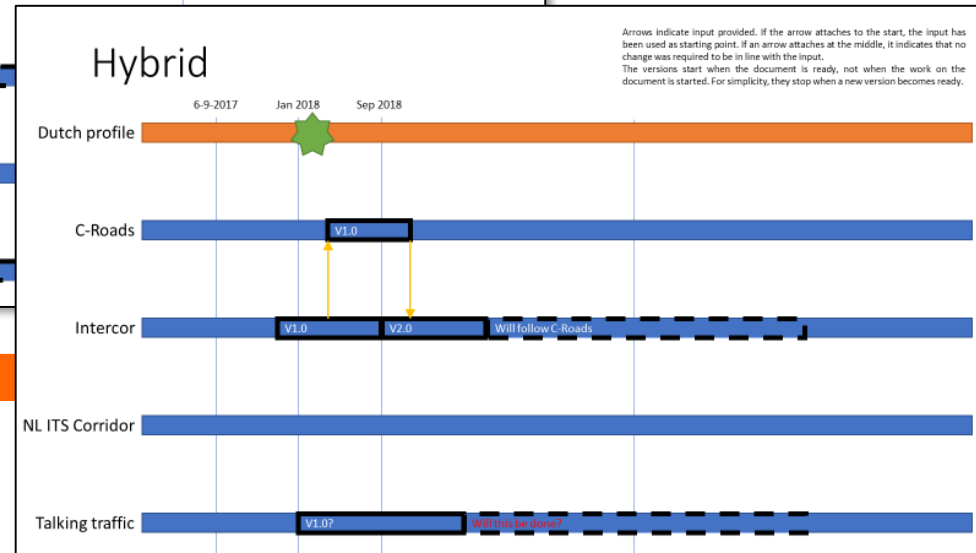
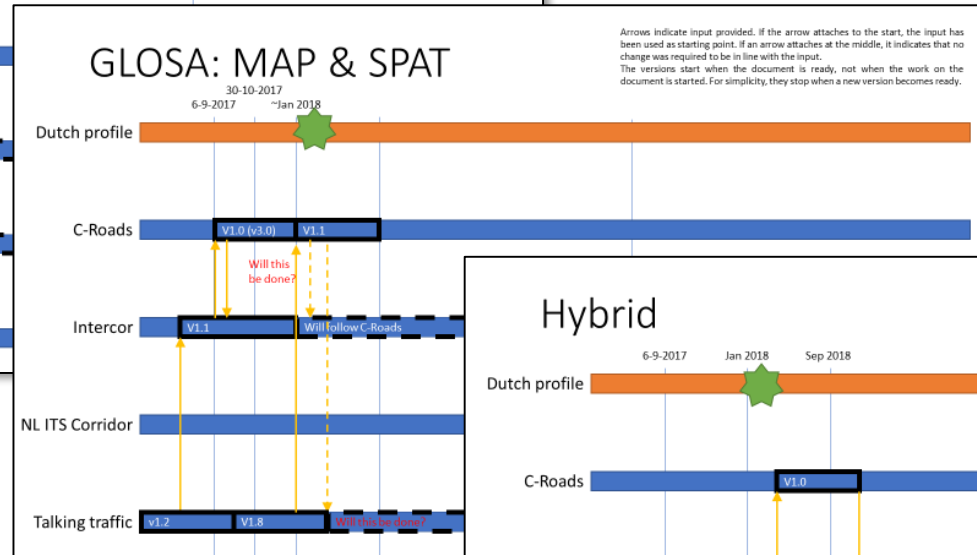
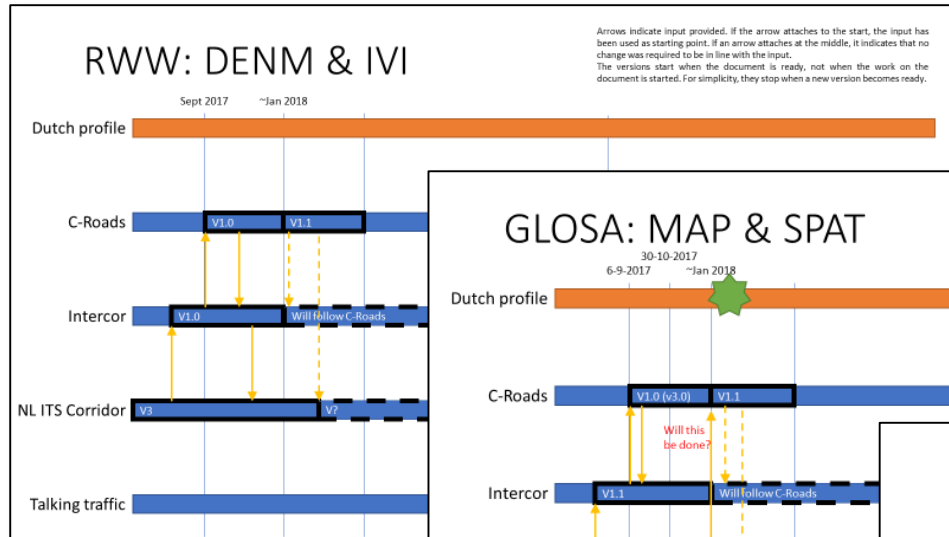
Project	Thema/project	File name	Title	Version	Status	Date	Editor	link	GLOSA
C-roads	ITS Station	Roadside ITS-G5 System Profile_04-00-00.docx	Roadside ITS G5 System Profile	3.0	Final draft	09-06-2017	C-Roads WG2 TF3	www.c-roads.eu	
C-roads	Message profiles	C-ITS Infrastructure FunctionsandSpecifications_04-00-00.pdf	C-ITS Infrastructure Functions and Specifications	3.0	Final	09-06-2017	C-Roads WG2 TF3	www.c-roads.eu	TRUE
Talking Traffic	SPAT	171102 SPAT Profile v1.8 [subWG Dutch Profile].pdf	Spat profile	1.8	Final	11-02-2017	Talking Traffic	www.dutchmobilityinnovations.com	TRUE
Talking Traffic	MAP	171102 MAP profile v1.8 [subWG NL profile].docx	MapData (MAP) profile	1.8	Final	11-02-2017	Talking Traffic	www.dutchmobilityinnovations.com	TRUE
Talking Traffic	CAM	171102 CAM profile v1.8 [subWG NL profile].docx	CAM profile	1.8	Final	02-11-2017	Talking Traffic	www.dutchmobilityinnovations.com	
Talking Traffic	MAP	171102 ITF profile v1.8 [subWG NL profile].pdf	Intersection Topology Format (ITF) Profile	1.8	Final	20-10-2017	Talking Traffic	www.dutchmobilityinnovations.com	TRUE
Talking Traffic	SSM	170629 SSM Profile v1.2 [subWG NL profile].docx	SSM Profile	1.2	Final	29-06-2017	Talking Traffic	www.dutchmobilityinnovations.com	
Talking Traffic	SRM	170629 SRM Profile v1.2 [subWG NL profile].docx	SRM Profile	1.2	Final	29-06-2017	Talking Traffic	www.dutchmobilityinnovations.com	
InterCor	Message profiles	InterCor_M03-Upgraded-Specifications-ITS-G5_v1.1.pdf	Milestone 3 - Common set of upgraded specifications for ITS-G5	1.1	Final	20-10-2017	InterCor 2.1a	intercor-project.eu	TRUE
InterCor	Service descriptions				Draft		InterCor 2.1d	intercor-project.eu	TRUE
InterCor	Hybrid		Specifications for IF2 for hybrid communication v1.0		Draft		InterCor 2.1b	intercor-project.eu	TRUE
InterCor	PKI				Draft		InterCor 2.1c	intercor-project.eu	
IVRI	TLC	Deliverable-F-iTLC-Architecture-v1.2.pdf	Intelligente Verkeers Regel Installatie (IVRI) – Fase 1 Deliverable F: iTLC Architecture	1.2	Final	27-01-2017	IVRI project	www.ivera.nl/downloads#beter-Banuten-ivri	TRUE
IVRI	TLC	Deliverable-E-Beschrijving-use-cases.pdf	Intelligente Verkeers Regel Installatie (IVRI) – Fase 1 Deliverable E: Use Case beschrijvingen	v7	Final	05-12-2015	IVRI project	www.ivera.nl/downloads#beter-Banuten-ivri	TRUE
IVRI	TLC	Deliverable-G1-IRS-RIS-FI-v1.2.pdf	Intelligente Verkeers Regel Installatie (IVRI) – Fase 1 Deliverable G1: IRS RIS-FI	1.2	Final	27-01-2016	IVRI project	www.ivera.nl/downloads#beter-Banuten-ivri	TRUE
IVRI	TLC	Deliverable-G2-IRS-TLC-FI-v1.2.pdf	Intelligente Verkeers Regel Installatie (IVRI) – Fase 1 Deliverable G2: IRS TLC-FI	1.2	Final	27-01-2016	IVRI project	www.ivera.nl/downloads#beter-Banuten-ivri	TRUE
IVRI	TLC	Deliverable-G3-IRSIDD-TLC-Ivera4.00-v1.2.pdf	Intelligente Verkeers Regel Installatie (IVRI) – Fase 1 Deliverable G3: IRSIDD IVERA4.00	1.2	Final	28-01-2016	IVRI project	www.ivera.nl/downloads#beter-Banuten-ivri	TRUE
IVRI	TLC	Deliverable-G4-IRSIDD-VLOG31.pdf	Intelligente Verkeers Regel Installatie (IVRI) – Fase 1 Deliverable G4: IRSIDD Interface VLOG	1.1	Final	29-01-2016	IVRI project	www.ivera.nl/downloads#beter-Banuten-ivri	TRUE
Round table	Deployment	Overview European Connection 2017V1.0.pdf	C-ITS DEPLOYMENT IN THE NETHERLANDS	2.0		07-07-2015	DITCM		

Beschikbaar vanaf 12/12/2017:

<http://www.smartmobilitycommunity.eu/architectuur-interoperabiliteit>

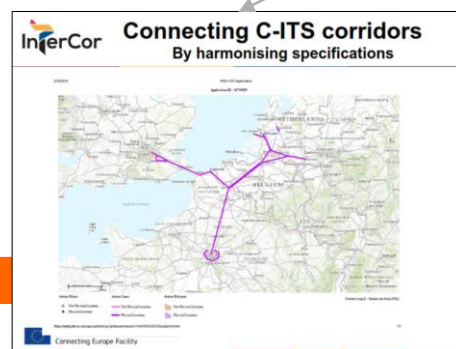
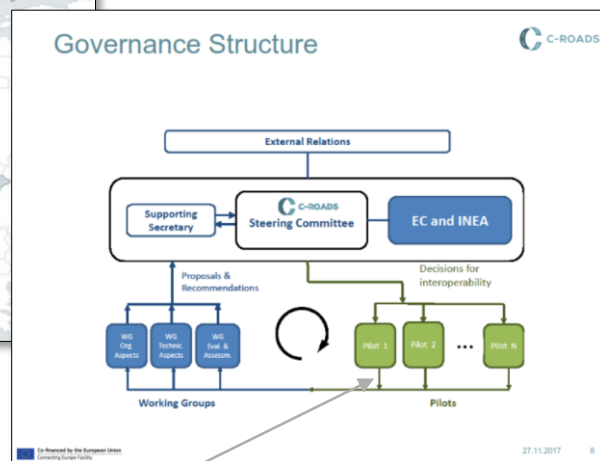
Dutch profile updates

Uitlijning inzichten vanuit NL en International initiatieven

Aansluiten bij internationale ontwikkelingen

Verband tussen NL en Internationale initiatieven

Werkagenda 2018

- Reguliere Dutch profile updates i.s.m. de Community
  - Transparante agenda's, milestones en planningen
  - Talking Traffic, PPA, SmartwayZ.NL, ITS Corridor, InterCor, en nieuwe projecten
  - NL Industrie
- Gezamenlijk activiteiten met Security en Human Behaviour community
  - Effecten van Road Works Warning en GLOSA
  - Security van C-ITS
- Internationaal aansluiting
  - C-Roads platform
    - Structureren input en feedback proces
  - Standaardisatie fora

Security

Gilles Ampt

Smart Mobility Community for Practices and Standards

Beter Benutten

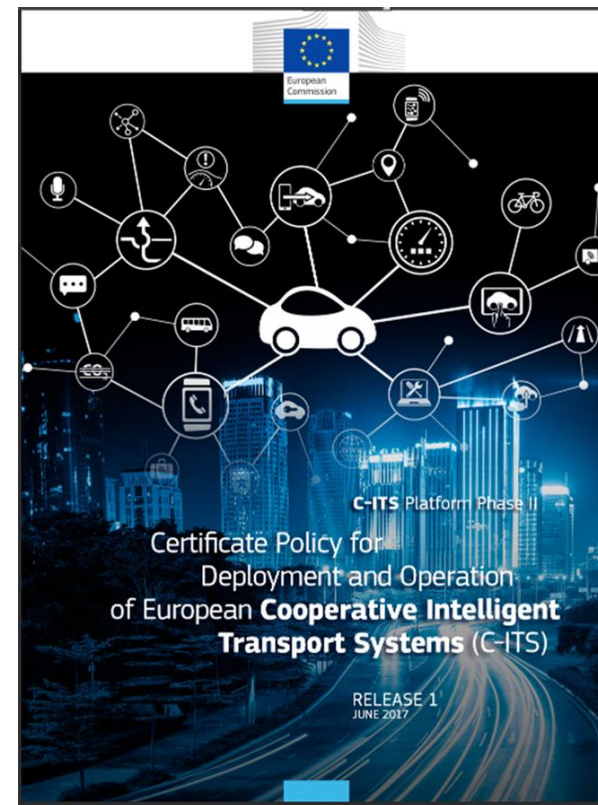

Connecting
Mobility

Highlights 2017 - Security

- Mijlpaal voor pan-EU V2X communications en services trust framework (juni 2017)
- PKI testomgeving gestart i.s.m. RWS en RDW
- Projectcoördinatie Security gestart voor InterCOR, C-ITS corridor, Talking Traffic, MobilityMoveZ, Socrates/ Concorda

Prioriteiten 2018 – Security community

- Testomgeving PKI doorontwikkelen naar Productie-omgeving i.s.m. projecten
- 2^e Testfest InterCOR
23-27 april Reims (PKI-testfest)
/ ETSI plugtest

- Security compliance
  - EU certification framework
  - V2X, voertuig-security, secure software updates

- Hybride security-architectuur ontwikkelen en internationale alignment– i.s.m. A&I community, Talking Traffic, InterCOR, C-Roads, ETSI

- Standaardisatie en coördinatie
  - Projecten
  - Dutch Profiles

Human Behaviour

Ilse Harms

Smart Mobility Community for Practices and Standards

Beter Benutten

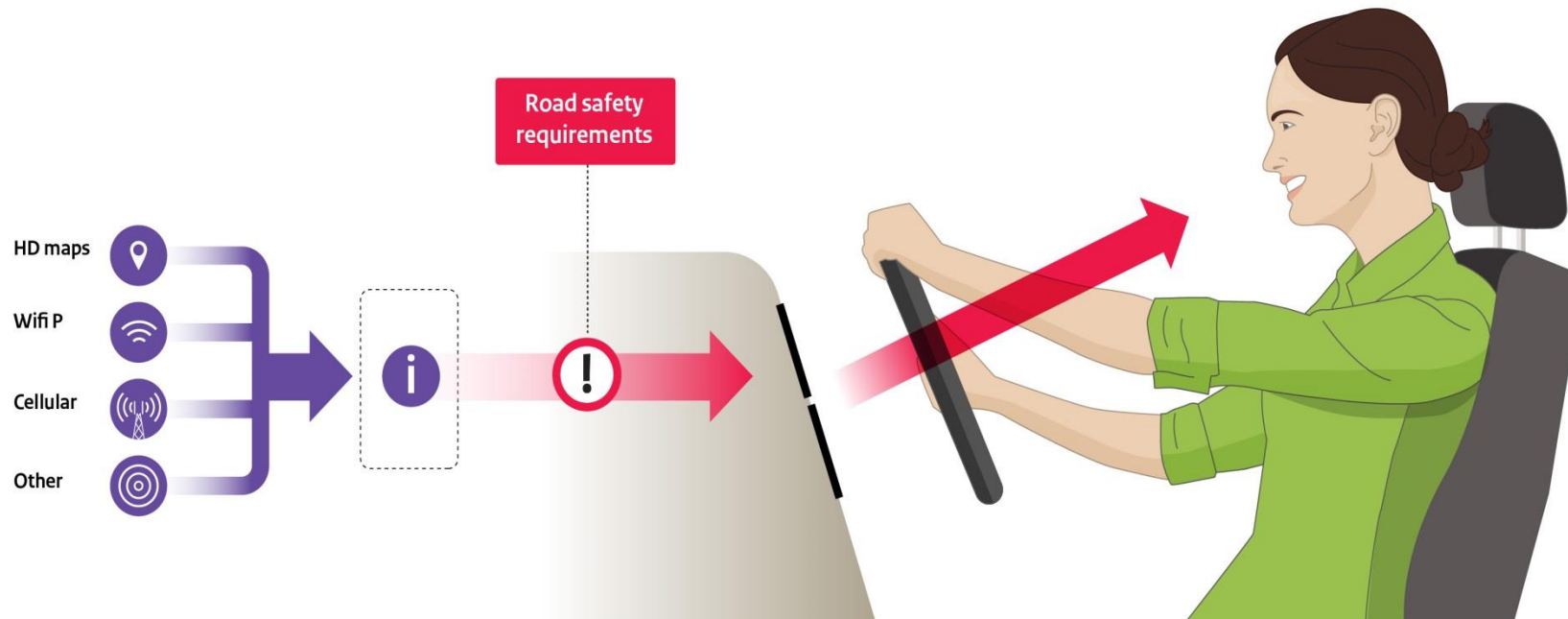

Position paper 'Verkeersveilig gebruik van smart devices én Smart Mobility'
&
Convenant 'Veilig gebruik van smartfuncties'

Systembenadering

Road safety requirements

Juridisch

Wouter van Haften

Smart Mobility Community for Practices and Standards

Beter Benutten

Connecting
Mobility

Community juridische aspecten

2017

- Producten en bijdragen
  - Data uit voertuigen
  - Dataproductie internationaal
  - Q&A 2017

Community juridische aspecten

Werkwijze

- Overleg over onderwerpen en prioriteiten in projecten
- Overleg over onderwerpen en prioriteiten met beleid
- Producten op maat of generiek
- Juridische expertgroep valideert
- Publicatie upgrades Q&A en andere producten op webportal
- Twee keer per jaar communitybijeenkomst, of zoveel meer als wenselijk is.

Community juridische aspecten 2018

Prioriteit heeft dataprotectie: invoering van de AVG

- Werkprogramma:
  - Handreiking Privacy by Design 2.0, AVG, Opinie 3/2017
  - Juridische inbedding projecten
  - Juridische Q&A
  - Working conference data protection and C-ITS
- Overige:
  - Rule based drivers licence level 5 vehicles (Kennisagenda)
  - Ondersteuning internationaal overleg (beleid)

Data

Marcel Otto

Senior advisor ITS International

Beter Benutten

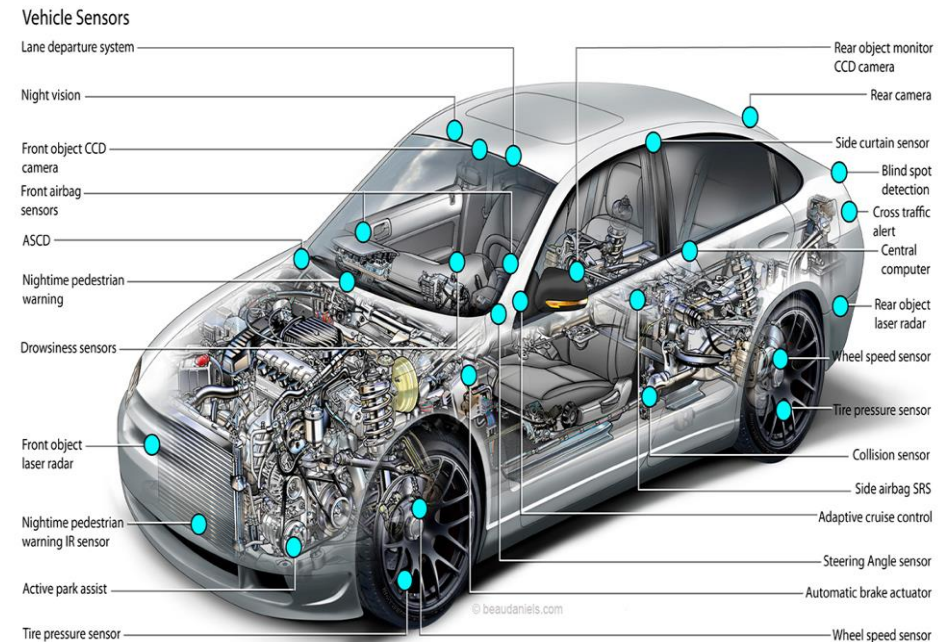
Focus op toegang tot data en interfaces van voertuigen

Resultaten najaar 2017

- Introductie lopende zaken in NL & EU
- Analyse groot onderzoek TRL iov EC
- Advies kaderverordening voertuigen
- Inventarisatie van mogelijke acties

Prioriteiten werkagenda 2018:

- Interpretieren van en interveniëren met voorstellen in NL/EU/VN verband:
  - ✓ Uitwerking kaderverordening mbt RMI;
  - ✓ Generieke regulering irt eCall en C-ITS;
  - ✓ HLM/TFD voor VM/VI/veiligheidsmeldingen
- Voorlichtingsdocument met uitleg over wat wel/soms/niet mag bij voertuigdata

<http://www.smartmobilitycommunity.eu/>

- Input op werkagenda voor 10 januari via secretariaat@DITCM.eu, Joelle of de trekkers

CONCEPT WERKAGENDA 2018
SMART MOBILITY COMMUNITY FOR PRACTICES & STANDARDS

PRIORITEITEN EN ACTIVITEITEN 2018
In de gesprekken met de community van belanghebbenden, projecten en beleid, is een prioritering gemaakt voor 2018. De onderstaande tabellen geven een samenvatting van de verwachte resultaten van de community voor het komende jaar (2018).

Thema	Vraagstuk	Resultaat/ product	Projecten	Beleidsdoel
-------	-----------	--------------------	-----------	-------------